

Tevhîd-i kible etmek

Adapazarı'ndan Turgut Bey: "Risâle-i Nûr'da nesih ve mensuh ilişkisi varmıdır? Risâle-i Nûr'da geçen 'Tevhîd-i kible etmek' ne demektir?"

Nesih ve mensuh, hüküm kaldırmakla ilgili tâbirlerdir. Hüküm koyucu ve hüküm kaldırıcı ise Allah'tır. Allah vahiyle dilediği hükmü koyar, dilediği hükmü kullarının lehine değiştirir veya kaldırır. Allah'ın irâdesinin ve şefkatinin her an kullarını kuşattığını gösteren bu işlem, Allah elçisine gelen vahiyler için sözkonusudur. Vahyin dışındaki bilgi kaynakları için ise nesih ve mensuh söz konusu değildir.

Peygamber Efendimizin (asm) bıraktığı iki temel mîras vardır: Bunlar, Allah'ın Kitâbı Kur'ân-ı Kerîm ve Sünnet-i Seniyye. Kur'ân-ı Hakîm lafız itibâriyle; Sünnet-i Seniyye ise mânâ itibâriyle vahiydir.

İslâm âlimlerinin, vahyi daha iyi anlamak ve daha derinden kavramak için yaptıkları araştırmalar, tetkikler, incelemeler, tedvin ve tasnif faaliyetleri, içtihatlar ve topyekûn ilmî ve tasavvufî çalışmalar ise muhtelif boyutlarıyla vahyin açılımı hüviyetindedir. Bugün bin dört yüz sene geriden baktığımızda, asırları itibâriyle vahyin açılımı sadedinde yapılan çalışmalarda, vahyin ana çizgisinden de, tâli yollarından da sapılmamış olduğunu görmek fevkalâde memnûniyet vericidir! İslâm âlimlerini minnet ve şükrânla anmalıyız. Son Peygamberin (asm) ümmetinin, yorum serbestisine rağmen vahye bağlılık açısından diğer peygamberlerin ümmetlerine nazaran, on dört asırdan beri bu şeref ve onuru taşıdığını burada belirtmekte fayda var.

Kur'ân'ı ve sünneti rehber edinen âlimler her asırda herkes için mânevî ışık olmuşlar; her birisi birer hak ve hidâyet mesleğinde yoğunlaşarak, insanlığı aydınlatmışlardır. "Bizim uğrumuzda mücâhede edenlere mutlaka yollarımızı gösteririz. Ve hiç şüphe yok ki, Allah ihsan sahipleriyle berâberdir"1 âyet-i kerîmesi ile, "Âlimler Peygamberlerin vârisleridirler"2 hadis-i şerifine âlimlerin mazhar oldukları düşünülürse, hakta sebatlarının sırları ve yollarının neden câzip olduğu kolayca anlaşılabilir olur.

Sonradan gelenlerin, öncekilerin ilim mîrasını almaları ve yeni ufuklara ve inkişafalara bu mîrasla açılmaları ise ilimde devamlılığın gerektirdiği bir gelenek ve gereklilik olsa gerektir.

Bedüzzaman Hazretlerinin daha on üç-on dört yaşlarında iken Erzurum Bayezit medresesinde Şeyh Mehmed Celâlî Hazretlerinin nezdinde, medrese usûlüyle yirmi yılda ancak tahsil edilebilecek dev ciltli İslâm ilim, irfan ve kültür hazînelerinden

doksan cilt kitabı üç ay zarfında hafızasına almış olması³ Kur'ân ilimlerine hakîkî vâris olduğunu göstermesi açısından yeterli bir belgedir. Sonraki yıllarda Gavs-ı Âzam Abdulkadir-i Geylânî ve İmam-ı Rabbânî (ra) vs. tüm ehl-i ilmin ilim ve tefekkür birikimlerini bihakkın aldıktan sonra, tahkîk ve hakikat ehli âlimlerin her birisinin büyük câzibe merkezi olduklarını müşâhede ediyor ve biriyle yetinmiyor, hepsinin ilmüne ve irfânına yönelmek istiyor.

Bedüzzaman Hazretleri, bu esnâda bir gün İmam-ı Rabbânî'yi mütalaa ederken, İmam-ı Rabbânî'nin Mektûbât'ında, "Tevhîd-i kible et!" hitabıyla karşılaşılıyor. Yani İmam-ı Rabbânî Bedüzzaman'a, "Birini üstad tut, arkasından git! Başkasıyla meşgul olma!" diyor. Saîd Nursî hazretleri bu ilmî tavsiyeyi önemsiyor, fakat hangisinin arkasından gideceğine karar veremiyor. Kendisini dinleyelim: "Ne kadar düşündüm, bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi, yoksa daha ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım. Herbirinde ayrı, ayrı câzibedâr hâsiyetler var; biriyle iktifâ edemiyordum."⁴

Her bir muhakkik âlimde ayrı câzibeler keşfeden ve biriyle yetinmeyerek, hepsinin de ilmüne, irfânına, ezkârına ve tefekkürüne mutlak vâris olduğunu gösteren Bedüzzaman Saîd Nursî, nihâyet Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, bu muhtelif hak yol ve mesleklerin başının, bu cetvellerin kaynağının ve bu gezegenlerin güneşinin Kur'ân-ı Hakîm olduğunu, hakîkî tevhîd-i kiblenin de Kur'ân'da olacağını, öyle ise en âlâ mürşidin de, en mukaddes üstadın da Kur'ân-ı Hakîm'den başkasının olmadığını bilmüşâhede görüyor. Artık doğrudan Kur'ân'a yapışıyor, sadece Kur'ân'a yöneliyor, Kur'ân'da tevhîd-i kible ediyor. Bundan sonra, Kur'ân'dan saçılan hayat kaynağı ve feyiz sağanağı Nurlar, Müslüman'ların müzmin yaralarına çâre olabilecek şekilde gönlüne açılmaya başlıyor. Risâle-i Nûr'un, Allah'ın izniyle Kur'ân-ı Hakîm'den alınan "feyizler" külliyyâtından ibâret olduğunu beyan eden Bedüzzaman Hazretleri, Kur'ân'dan gelen nurların yalnız akli mes'eleler olmadığını; pek yüksek ve kıymettâr olan Allah'ın mârifeti hükmünde kalbî, rûhî, hâlî ve îmânî mes'eleler olduğunu kaydeder.⁵ Kur'ân'a Tevhîd-i Kible etmenin, yani sadece Kur'ân'a yönelmenin bir meyvesi olan Risâle-i Nûr'ların, akla ilim dersi verdiği gibi, kalbe îmân hâlî telkin ettiğini, rûha da îmân zevki tattırdığını beyan eder. Hattâ dünyevî işlerinde kerâmet sahibi bir şeyhin mürîdi nasıl ihtiyaçlarına dâir şeyhinden medet ve himmet bekliyorsa; Üstad Saîd Nursî de kendisinin, mânevî ihtiyaçlarını Kur'ân-ı Hakîm'in kerâmetli sırlarından ummadığı bir tarzda aldığını ve Risâle-i Nûr'da bunları yazdığını belirtir.

Bedüzzaman Hazretleri, Kur'ân'a olan bu direkt bağlılığa gelişini talebelerinden Mustafa Sungur ağabeye şöyle anlatır: "Mahfûzâtım olan seksen, doksan cilt kitabı

ezberden tekrarlardım. Bunlar Kur'ân'ın hakikatlarına çıkmağa basamaklar oldu. Sonra Kur'ân'ın hakikatlarına çıktım. Baktım, her bir âyetin kâinâtı ihâta ettiğini gördüm. Artık başka bir şeye ihtiyâcım kalmadı. Kur'ân bana kâfi geldi.”6

Netice itibariyle; Risâle-i Nûr'lar, İslâm'ın bütün ilim mîrasını hıfzettikten sonra, doğrudan Kur'ân'a yönelmiş bir büyük âlimin, bu asrın insanı için Kur'ân'dan devşirdiği bir rahmet ışığı olarak gün yüzüne çıkıyor.

Dipnot:

1-Ankebût Sûresi, 29/69;

2-Keşf'ül-Hafâ, 2/1745;

3-Târihçe-i Hayat, s. 31; Şuâlar, s. 596;

4-Mektubât, s. 340;

5-Mektubât, s. 340;

6-Şahiner, N., Bilinmeyen Taraflarıyla B. Saîd Nursî, s. 81.1